

Agro Nyt

Et månedligt nyhedsbrev fra Schiller Institutet

årgang 14 nr. 6

juni 2002

EN OPTIMISTISK KASSANDRA

I Aischylos' klassiske drama »Agamemnon« sidder den tilfangetagne trojanske prinsesse Cassandra i en hestevogn udenfor Atreusborgen i Argos. Hun nægter at stige ned fra vognen og gå ind i borgen. For hun ved, hvad der kommer. I skrækindjagende technicolor, widescreen og surroundsound opruller spådomsguden Apollon for hendes indre øje de afskyelige forbrydelser tidligere generationer har begået i borgen. Og han lader hende se det grufulde, der vil ske kun ganske få øjeblikke inde i fremtiden. Alt dette fortæller den forpinte Cassandra til koret og til publikum. Og i de 2.460 år, der er gået siden Aischylos' fantastiske skuespil blev opført første gang, har Cassandra været selve indbegrebet af pessimistisk spådomskunst. At blive kaldt en »Cassandra« er sjældent positivt ment. Men Cassandra fik altså ret.

I august 1971 meddelte præsident Richard Nixon, at den amerikanske dollar ikke længere var fastlåst til en bestemt vekselkurs overfor guld. Dermed var det internationale valutasystem, som de vestlige lande havde skruet sammen på en konference i den lille amerikanske ferieby Bretton Woods i 1947, ikke længere i funktion. For første gang i historien fik verden et betalingssystem med flydende valutakurser.

Allerede dengang advarede den amerikanske økonom Lyndon LaRouche om, at præsident Nixons beslutning ville udløse et skifte væk fra langsigtede investeringer i produktion og infrastruktur over i kortsigtede spekulative transaktioner med hurtige afkast. Det skete, og den spekulative boble sprang første gang i oktober 1987. Men i stedet for at vende tilbage til økonomisk sund fornuft, satte den nyudnævnte føderalbankdirektør Alan Greenspan en ny finansboble i sving. Det blev til 90'ernes glade meldinger om »historiens længstvarende økonomiske opsving«. Men IT-boblens sammenbrud i år 2000 og de seneste måneders uendelige strøm af skandaler med svindel og humbug i toppen af det amerikanske erhvervsliv har afsløret, at det var blå og blålys det hele. Den amerikanske økonomi er rådden i sit inderste, som den indflydelsesrige avis The Washington Post skrev i en leder den 19. maj. Derfor står dollaren nu for fald.

Det har LaRouche advaret om i mere end tredive år. Men han er ikke nogen Cassandra i den moderne betydning. Trods sine dystre forudsigelser er han en uforbederlig optimist. Han er urokkelig i sin tro på, at fornuften vil sejre. Han er fuldt overbevist om, at verden meget snart vil vende tilbage til en ny udgave af det fastkursssystem, vi kender fra det gamle Bretton Woods. Han er også overbevist om, at et stort flertal af verdens politiske ledere før eller siden vil tilslutte sig opbygningen af en Eurasisk Landbro.

Det er netop en sådan fast tro på fremtiden, vi alle har behov for i disse krigs- og krisetider.

DRAMATISK DOLLARKRISE I SIGTE

Under overskriften »Boblen over alle bobler« kunne man den **27. maj** læse følgende i den britiske avis *The Guardian*: »Alt godt får en ende, og hvad angår den mægtige **dollar**, så er enden helt afgjort i sigte. Den eneste overraskelse er, at finansmarkederne har været så længe om at acceptere det uundgåelige. Lande, der lever over evne, kommer før eller siden til at betale for det.«

»Men enhver, der forestiller sig, at det længe ventede fald i dollarkursen er ensbetydende med en smertefri genopretelse af balancen i verdensøkonomien, står overfor en brutal opvågning. Bløde landinger er i dagens økonomiske verden, hvad sneleoparden er i naturens verden: Alle har hørt om dem, kun få har set dem.«

The Guardian påpeger, at det kun er i de økonomiske lærebøger, at en svagere dollar er ensbetydende med en gradvis forbedring af den amerikanske betalingsbalance, efterhånden som en lavere hjemlig efterspørgsel erstattes af stigende eksport til omverdenen. Virkeligheden er en hel anden. Den stærke dollar har nemlig været limen, der har holdt sammen på hele verdensøkonomien, skriver *The Guardian*.

Advarselslamperne blinker nu overalt i den internationale presse. I alle de ledende aviser og tidsskrifter ofres der kilometervis af spalteplass på analyser af de seneste måneders glidende fald i dollarkursen. Alle stirrer på de samme skræmmende økonomiske tal, men der hersker stadig stor uenighed om omfanget af den kommende katastrofe.

Lad os her gentage de vigtigste elementer, så alle kan følge med i diskussionen: Siden begyndelsen af **90'erne** har **USA** opbygget et voksende underskud på betalingsbalancen overfor udlandet. I samme periode har det amerikanske erhvervsliv undergået en dramatisk strukturforandring, hvor investeringer og beskæftigelse er flyttet fra produktion til service. Produktionssektoren udgør i dag kun **11%** af den samlede amerikanske økonomi. Det har gjort USA afhængig af import i en grad, man aldrig tidligere har set i historien. I **2001** eksporterede USA forbrugs- og industrivarer til en samlet værdi af **721 mia. dollars**. Men i samme periode importerede landet varer for **1.147 mia. dollars**. Det giver et handelsunderskud på **426 mia. dollars**. Dette underskud blev finansieret gennem en nettoimport af kapital, altså udenlandske investeringer i bl.a. amerikanske aktier og obligationer, på **456 mia. dollars** (de amerikanske investeringer i udlandet løb op i **440 mia. dollars**, mens kapitalimporten var på **896 mia. dollars**).

Den amerikanske økonomi er altså ikke alene afhængig af import, men også af et dagligt tilskud af kapital fra udlandet på **1,2 mia. dollars**. Op gennem **90'erne**, hvor de amerikanske aktiekurser syntes at ville stige for evigt, og den føderale regering i **Washington**, i hvert fald på papiret, opbyggede et imponerende overskud på de offentlige regnskaber, var der ingen problemer med at skaffe det daglige »kapitalfix«.

Men så brast **IT-boblen**. Næsten **5.000 mia. dollars** i aktieværdier forsvandt som dug for solen. Senere fulgte terrorangrebet den **11. september**, energigiganten **Enrons** kollaps med efterfølgende mistillid til de amerikanske koncerners regnskaber. Dernæst rullede en uendelig række af skandaler gennem **Wall Street**, hvor **14** ledende børs-mæglerselskaber nu er under anklage for simpelt bondefan-

geri ved bevidst at have solgt for **milliarder af dollars** værdiløse aktier til deres kunder. Og sidst, men ikke mindst, har USA fået en regering, under ledelse af præsident **George W. Bush**, der truer med at gå i krig med alt og alle. Dermed er det slut med den såkaldte »fredsdividende« fra **Berlinmurens** fald og afslutningen på **Den kolde Krig**, hvor erhvervslivet med sindsro kunne investere i en fremtid med relativ fred og ro på den internationale politiske scene.

Alt dette har dæmpet omverdenens lyst til at investere spare- og pensionspenge i amerikanske værdipapirer. Mens der i gennemsnit strømmede knap **40 mia. dollars** ind i USA hver måned sidste år, så er der kun kommet **14,6 mia.** ind i hver af dette års to første måneder. Hvis denne tendens fortsætter, er der lagt op til dramatiske fald i både dollarkursen og aktiekurserne på Wall Street.

Optimisterne tror og håber dog på, at det mytiske opsving i den amerikanske økonomi, som alle har hørt om, men ingen endnu har set, nok skal lægge en dæmper på effekterne af dollarens nedtur. Men det kniber gevaldigt for optimisterne at holde gejsten oppe. Den **27. maj** meddelte »centralbankernes centralbank«, **Bank for International Settlements**, i sin kvartalsrapport, at den havde mistet tiltroen til et snarligt amerikansk opsving, og den **30. maj** nåede det officielle amerikanske arbejdsløshedstal op på **3,9 mio.**, det højeste siden **1983**. (Den reelle arbejdsløshed er dog langt højere. Langtidsledige indgår ikke i statistikken, og det amerikanske arbejdsministerium nedskriver antallet af arbejdsløse ved skøn over, hvor mange af disse, der »virkelig ønsker at arbejde« *-red.*).

Pessimisterne i den internationale finanspresse frygter, at et udeblivende amerikansk økonomisk opsving sammen med et kraftigt dollarfald kan udløse en ganske ubehagelig nedtur verden over. Men en kilde i finansverdenen siger til *Agro-Nyt*, at selv de mest pessimistiske økonomiske beregninger kan vise sig at være alt for optimistiske. Alle går nemlig ud fra, at den massive produktivitetstigning, som det amerikanske erhvervsliv angiveligt oplevede hele vejen op gennem **90'erne**, rent faktisk fandt sted. Det var **Alan Greenspans** begrundelse for **Den amerikanske Føderalbanks** ekstremt ekspansive kredit- og rentepolitik. Og det var også årsagen til, at omverdenen »slet ikke« havde grund til at bekymre sig om det hastigt voksende underskud på den amerikanske betalingsbalance.

»Hvis det derimod viser sig, at **Lyndon LaRouche** har haft ret i sin påstand om, at **90'ernes** imponerende produktivitetstigninger i virkeligheden var forskellige former for »kreativ bogføring« a la Enron, så står vi overfor et økonomisk sammenbrud, som absolut ingen i finansverdenen har fantasi til at forestille sig«, siger kilden til *Agro-Nyt*.

Og den ubrudte strøm af virksomhedsskandaler mere end antyder, at LaRouche har haft ret. I en kronik i *The New York Times* den **4. juni** skrev den amerikanske økonom **Paul Krugman**: »Statistisk materiale fra de seneste **fem år** viser en dramatisk divergens mellem det overskud virksomhederne rapporterede til investorerne og andre opgørelser over væksten i indtjeningen; det er et klart bevis på, at mange, måske flertallet, af de store selskaber pyntede på tallene«.

Men Paul Krugman gør det også klart i sin kronik, at han ikke har nogen tiltro til, at de amerikanske myndigheder kan få bugt med de amerikanske virksomheders omfattende regnskabssvindel. Og det kan man kalde en kvalificeret

tvivl. For, ifølge det amerikanske finansministeriums egen årsrapport for **2001**, har regeringen selv i flere år udskudt bogføringen af betydelige udgiftsposter for at fremtrylle de ønskede budgetoverskud. Finansminister **Paul O'Neill** indrømmer i rapporten, at tager man alle udgifter med, inkl. de ubetalte regninger, så var der ikke et overskud på **127 mia. dollars** på statsregnskabet for finansåret **2001**, men derimod et underskud på hele **515 mia. dollars**.

Og ifølge avisen *The New Post* den **28. maj** stopper fiflerierne ikke der. Finansreporter **John Crudele** har ved en nærlæsning af statsregnskabet fundet en post kaldet »uidentificerbare overførelser« på **17.3 mia. dollars (138 mia. kroner** eller næsten **7 storebæltbroer**). En nærmere undersøgelse afslørede, at posten dækker over et væld af bilagsløse udbetalinger, som revisorerne ikke kunne få fornuftige forklaringer på.

Så mens *Agro-Nyt* er på vej i trykken, fortsætter dollaren sin nedtur. Ifølge den tyske avis *Handelsblatt* den **2. juni** er der intense forhandlinger mellem **Rusland** og **Tyskland** om etablering af et futuresmarked for russisk olie i **Frankfurt** eller **Hannover**. Og handelen skal foregå i euro i stedet for dollar. Den **4. juni** nåede guldprisen op på **330 dollars/unse**, et yderst kritisk punkt for spekulatøren i guldfutures.

OLIE OG MELLEMOESTENS FREMTID

Den **2.-3. juni** deltog den amerikanske økonom og demokratiske præsidentkandidat **Lyndon LaRouche** og **Schiller Instituttets** internationale præsident, **Helga Zepp-LaRouche**, i et politisk seminar i **De forenede Arabiske Emiraters** hovedstad **Abu Dhabi**. Under titlen: »*Oliens og Gassens Verdenspolitiske Rolle*« havde De forenede Arabiske Emiraters vicepremierminister sheik **Sultan bin Zayed al Nahayan** samlet højtstående repræsentanter fra **Den arabiske Liga** til en indgående diskussion om regionens politiske og økonomiske fremtid. Seminaret fungerede som et politisk diskussionsforum forud for de kommende forhandlinger mellem verdenshandelsorganisationen **WTO** og de olieproducerende lande.

Overskriften på Lyndon LaRouches tale var »*Mellemøsten som en strategisk skillevej*«. Han understregede, at regionens strategiske betydning, som et bindeled mellem **Eurasien** og **Afrika**, er meget ældre end opdagelsen af olieressourcerne og **Storbritanniens** beslutning om at gøre disse ressourcer til grundlaget for sin moderne dieseldrevne flåde under **1. Verdenskrig**. Derfor er det meget farligt, når visse kredse i både den amerikanske og russiske regering flirter med tanken om, at omgå **Mellemøstens** strategiske betydning ved at nedbringe **USA's** afhængighed af områdets olie (hvilket blev diskuteret

under præsident **Bush's** besøg i **Moskva** den **23.-25. maj** -red.). En sådan tankegang vil kun skabe yderligere kaos i den i forvejen højspændte økonomiske situation i verden, mener LaRouche. I enhver fornuftig opsætning af verdens strategiske og økonomiske forhold vil Mellemøsten og dens olie fortsat spille en fremtrædende rolle for i hvert fald de næste par generationer.

LaRouche understregede, at for selve Mellemøsten spiller udviklingen af vandressourcer en lige så vigtig strategisk rolle som olie. Og derefter beskrev han i detaljer forskellen mellem **Suezkanalens** strategiske betydning, som bindeled mellem **Middelhavet** og **Det indiske Ocean**, og den langt-rækkende strategiske betydning, som opbygningen af **Den eurasiske Landbro**, et net af landtransportveje, der forbinder alle hjørner af det eurasiske kontinent, vil få for Mellemøsten, **Afrika** og den øvrige verden. Denne landbro skal ikke være en simpel transportforbindelse, hvor uforarbejdede råstoffer flyttes fra et sted til et andet, men derimod udviklingskorridorer, hvor forædling og forarbejdning tilvejebringer en økonomisk værditilvækst spredt over et meget stort område. Derfor vil simpel bulkttransport af råstoffer i skibe blive erstattet af transport af højt forarbejdede produkter i højhastighedstog på magnetbane.

LaRouche forsikrede konferencens deltagere om, at den internationale finanskrise meget snart vil fremtvinge en politisk beslutning om at vende tilbage til et internationalt finanssystem, der i hovedtrækkene minder om det guld-baserede fastkurs-valutasystem, som verden kendte i perioden **1945-65**; det såkaldte **Bretton Woods-system**. I den forbindelse vil der også genopstå »fairprisaftaler« på essentielle varer og råstoffer, som f.eks. olie, som vil gøre det muligt for både producenter og aftagere at planlægge og investere på mellem og lang sigt.

Og LaRouche sluttede af med følgende bemærkning: »Disse tiltag vil blive gennemført, ikke som en smagssag, men som et spørgsmål om overlevelse. Når et skib synker, vil ingen passager, der ellers er ved sine fulde fem, finde på at sige: »Men jeg har ikke lyst til at blive set i en redningsbåd«.

Alle aviser og tv-kanaler i hele den arabiske verden har bragt omfattende omtale af konferencen i Abu Dhabi, inkl. Lyndon LaRouches tale. Den fulde tekst (på engelsk) kan læses på www.schillerinstitut.dk/lhlabudhabi.

Overskriften på Helga Zepp-LaRouches tale var »*En dialog mellem Civilisationer*«, men ved redaktionens afslutning havde *Agro-Nyt* endnu ikke modtaget et udskrift.

Fra højre ses De forenede Arabiske Emiraters olieminister Obeid bin Saif Al Nasiri, Lyndon LaRouche og Mohammed Khalifa Al Marar, der er direktør for Zayed Center for Koordination og Opfølgning i Abu Dhabi, hvor konferencen blev afholdt.



KRIG ELLER IKKE KRIG?

Medens præsident **George W. Bush** rejste rundt i **Europa** og **Rusland** for blandt andet at samle international støtte, eller i det mindste forståelse, for et amerikansk militært angreb på **Irak**, kunne de amerikanske aviser *The New York Times* og *The Washington Post* den **23. og 24. maj** med henvisning til »velunderrettede kilder« berette, at de amerikanske væbnede styrkers øverste kommando har anbefalet den amerikanske regering at udskyde eller helt at droppe eventuelle planer om et sådant angreb.

Ifølge de to aviser har lederne af alle de fire amerikanske værn, dvs. hæren, luftvåbnet, flåden og marinekorpsset, samstemmende advaret om, at et eventuelt angreb på Irak vil kræve flere styrker og mere materiel end det amerikanske forsvar på nuværende tidspunkt kan levere. En nyligt afholdt stabsøvelse med kodenavnet »Prominent Hammer« havde, ifølge *The New York Times*, afsløret, at et angreb ville fremprovokere alvorlige flaskehalse og mangel på materiel, samt at en »hurtig sejr« næppe ville være realistisk. Amerikanske styrker er i forvejen engagerede til bristepunktet i **Afghanistan, Pakistan, Centralasien, Filippinerne, Det afrikanske Horn** og hjemme i **USA** i det nye »hjemlandsforsvar«.

Men trods den amerikanske forsvarsledelses klare udmeldinger er det langt fra sikkert, at det planlagte angreb på Irak til efteråret nu er aflyst. Pentagons civile politiske ledelse, anført af forsvarsminister **Donald Rumsfeld**, viceforsvarsminister **Paul D. Wolfowitz** og assisterende forsvarsminister **Doug Feith** ønsker stadig et angreb og lægger ikke skjul på deres dybe uenighed med den militære ledelse. Og selv om præsident Bush under sin rundrejse i Europa nedtonede sin retorik en smule og forsikrede den europæiske offentlighed om, at der ikke foreligger »konkrete planer« om et angreb på Irak, så fik piben en helt anden lyd i det øjeblik han atter satte fødderne på amerikansk jord.

I en tale til de nyuddannede kadetter på militærakademiet **West Point** i **New York** den **1. juni**, fremlagde præsident Bush en helt ny amerikansk militærdoktrin. Fundamentet i den amerikanske forsvarsstrategi er ikke længere afskrækelse, som under **Den kolde Krig**, men hurtig, præventiv militær indgriben, hvor og hvornår det måtte være nødvendigt. Og USA har ikke tænkt sig at spørge andre om lov først. »I verden, som den ser ud i dag, er handling den eneste måde, hvorpå man kan opnå sikkerhed. Og vi vil ikke tøve med at handle«, sagde præsident Bush. Det er første gang i USA's **226-årige** historie, at landet vedkender sig en offensiv militærstrategi. USA vil egenhændigt straffe lande, der indlader sig på terror og aggression. Men ikke nok med det, præsident Bush vil anvende USA's militære og politiske styrke til »at gennemtvinge en universel moral, der skelner mellem det gode og det onde«.

Mens præsident Bush fortsat truer med krig imod Irak, vokser faren for krig mellem de to atommagter **Pakistan** og **Indien**. Kilder siger til *Agro-Nyt's* samarbejdspartner *Execu-*

forbeholdt avispostkontoret

utive Intelligence Review, at der er en alvorlig og reel fare for en krig. Men den megen fokus på faren for en atomkrig er stærkt overdreven. De pakistanske atomvåben har siden angrebet på Afghanistan sidste efterår været under de facto amerikansk kontrol, så hvis der udbryder atomkrig, vil det være fordi kredse udenfor det indiske subkontinent ønsker en sådan.

TOM SNAK OM TERRORANGREB

Den **4. juni** indledte **Den amerikanske Kongres** de første høringer om forbundspolitiet, **FBI's**, og efterretningstjenesten, **CIA's**, gøren og laden i forbindelse med terrorangrebene i **New York** og **Washington** den **11. september** sidste år. Men kommer høringerne til at foregå på samme niveau som den omfattende debat om »hvem, der vidste hvad og hvornår«, der har fyldt den amerikanske og internationale presse i de seneste uger, skal man ikke forvente sig noget som helst nyt eller afslørende.

Indtil videre er offentligheden ikke blevet præsenteret for andet end den samme mosaik af forskellige efterretningsrapporter og løsvrevne oplysninger, der lå til grund for myndighedernes oprindelige historie om de arabiske studerende med forbindelser til **al-Qaeda** og **Osama bin Laden**, der tog undervisning på amerikanske flyskoler. Hvorvidt disse personer rent faktisk deltog i de komplicerede operationer, eller om de var en del af en »plausibel« dækhistorie, kan ikke afgøres ud fra det materiale, offentligheden hidtil har fået kendskab til. Og med det foreliggende oplæg til høringerne, kommer der næppe heller nyt på bordet. Høringerne synes på forhånd at skulle munde ud i øgede ressourcer til både FBI og CIA.

De virkelige interessante spørgsmål står stadig ubesvarede: Hvem var det egentligt, der planlagde, organiserede og udførte et så omfattende angreb, som det vi så den **11. september, 2001**? Og hvem stod den bag den »anden bølge«, som ramte Den amerikanske Kongres nøjagtigt en måned senere? Fire breve med miltbrandsporer, der under andre omstændigheder kunne have slået mange hundrede tusinder mennesker ihjel. Laboratorier i USA og **England** har fastslået, at pulveret må have været forarbejdet på militære anlæg ganske få dage inden afsendelsen. Og de har også fastslået, at der kun er fire militære laboratorier i verden, som kunne have gjort det. De ligger alle i USA. Hvorfor er der intet sket i den efterforskning? Hvorfor insisterer de amerikanske myndigheder på, at der ikke er sammenhæng mellem terrorangrebene den **11. september** og brevene med miltbrand? Hvordan ved man det?

AGRO-NYT udgives hver måned af **Schiller Institut**, Postboks 2613, 2100 København Ø, tlf: 35 43 00 33, Giro 564-8408, e-mail: si@schillerinstitut.dk Internet-adresse: <http://www.schillerinstitut.dk/> Redaktion: Poul Rasmussen (ansvh.), Tom Gillesberg, Percy Rosell og Executive Intelligence Review News Service. Abonnement: 1 år: 2.000 kr. – 6 mdr.: 1.000 kr. – 3 mdr.: 600 kr. Eftertryk kun tilladt med kildeangivelse ISSN: 0905-3786 Eget tryk